

ITALIANS DO
IT BETTER?
Amanti, Fendi, D&G,
Valentino state their case

JAMIE BELL
Discovers his dark side

CHROMEO
Funk up California

PIHS
Thobbing Gristle,
Kano, Santogold

A GYERMEK VÉDELEMHEZ VALÓ JOGÁNAK MEGERŐSÍTÉSE

Kézikönyv és gyakorlati útmutató
ügyvédeknek

Budapest,
2019.

Az Európai Parlament és a Tanács 2016. május 11-én fogadta el a 2016/800 irányelvet a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról, az ún. **gyermekéről szóló irányelvet**. A gyermekéről szóló irányelv az EU-ban kötelező erejű, közös minimumszabályokat állapít meg a gyermekek védelmét szolgáló eljárási biztosítékok terén, célja, hogy a gyermekek jogai egyértelműek legyenek, ezzel elősegítse a gyermek terheltek jogainak hatékonyabb érvényesülését. Az irányelv átfogó célja, hogy a büntetőeljárás alá vont 18 évesnél fiatalabb gyermekek a velük kapcsolatos büntetőeljárásban ténylegesen és tevékenyen részt vehessenek, **annak ne tárgyai, hanem alanyai lehessenek, a büntetőeljárásban megfelelően vegyék figyelembe legfőbb érdekeiket**.

A GYERMEKEK KÖZVETLEN TÁJÉKOZTATÁSA

A védőknek biztosítaniuk kell, hogy gyermek ügyfeleik közvetlenül, egyszerű és érthető nyelvezetű azonnali tájékoztatást kapjanak. Nem elég, ha szülei vagy más szülői felügyeletet gyakorló felnőtt kapja a tájékoztatást a jogi eljárás és a gyermek büntetőügyének részleteiről.

Az irányelv eredményesebb implementációja érdekében – az Európai Unió által támogatott projektben – a Magyar Helsinki Bizottság nemzetközi partnerekkel együttműködve multidiszciplináris regionális képzési programot és ügyvédeknek szóló kézikönyvet és az azt összefoglaló rövid, praktikus útmutatót dolgozott ki. Ezek abban támogatják a védőket, hogy hatékonyabb segítséget tudjanak nyújtani a gyermek terhelteknek. Ugyanis a fiatalok képviselőjében eljáró **védőknek jelentős szerepe van az irányelvi követelményeknek való hatósági megfelelés ellenőrzésében, a gyermek védelmében rendelkezésre álló eszközök indítványozásában**.

INFORMÁLIS ÉRTÉKELÉS

A formális, hivatalos egyéni értékelés elősegítésén túl, az **ügyvédeknek egy informális értékelést is végezniük kell**, amellyel az ügyfelek szükségleteit azonosítják be.

Az irányelv központi elemét képezi a fiatalok terheltek **szükségletfelmérése (egyéni értékelése)**, amely során az eljáró hatóságok értékelik a gyermek családi, szociális hátterét, mentális, érzelmi, egészségügyi állapotát, tanulási képességeit és egyéb releváns körülményeket. Az értékelés elkészítésében a védőknek is van szerepe és felelőssége.

A SZÜKSÉGLETEK FELMÉRÉSE

A gyermekéről szóló irányelv fő újítása, hogy a tagállamok **kötelesek figyelembe venni** a gyermek **sajátos, például a védelemmel, az oktatással, a képzéssel és a társadalomba való beilleszkedéssel kapcsolatos szükségleteit**.

ÁTFOGÓ KÉP KIALAKÍTÁSA

A **szociális munkások, családsegítők, tanárok alaposabb ismeretekkel rendelkezhetnek az adott gyermek körülményeit illetően**, a védő számára pedig létfontosságú, hogy megismerje „a bűncselekmény mögött álló személyt”.

A tapasztalatok szerint a védőknek sokszor nem könnyű megfelelő bizalmi kapcsolatot kialakítani a fiatalok védecekkel, akik befelé fordulnak, vagy épp ingerlékenyek, esetenként a felnőttek elvárásainak igyekeznek megfelelni.

BIZALMI KAPCSOLAT KIÉPÍTÉSE

A gyermekekkel való **bizalmi kapcsolat kialakításához szükség van közös alapszabályok lefektetésére**, amelynek az is része, hogy elmagyarázza a gyermeknek, hogy a „nem tudom”, a „nem emlékszem” és a „nem értem” is megfelelő válasz lehet a feltett kérdésekre.

HATÉKONY KÉRDÉSFELTEVÉS

A **nyitott kérdések** hosszabb, részletesebb, pontosabb és **kevésbé önellentmondásos válaszokra ösztönzik a gyermekeket**.

A GYERMEK BEFOLYÁSOLHATÓSÁGÁNAK CSÖKKENTÉSE

A gyermekek jellemzően befolyásolhatóbbak és igyekeznek jobban megfelelni az elvárásoknak, mint a felnőttek, ezért **a védőknek igyekezniük kell, hogy elkerüljék azokat a kérdéseket, amelyek magukban foglalják, illetőleg befolyásolják a választ**.

A kézikönyv és a gyakorlati útmutató az alábbi főbb témákat elemzi az irányelvnek megfelelően:

1. A fiatalkorúak igazságszolgáltatásáról szóló nemzetközi és európai normák (ENSZ, Európai Unió, Európa Tanács)
2. Eljárási biztosítékok a törvénnyel összeütközésbe kerülő gyermekek számára az egyes eljárási szakaszokban (előállítás, rendőrségi kihallgatás / letartóztatás / bírósági eljárás)
3. A fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás és a serdülőkori fejlődés (mentális egészség és antiszociális magatartások)
4. Szükségletfelmérés (egyéni értékelés, orvosi vizsgálat)
5. Hatékony kommunikáció
6. Együttműködés a fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatás egyéb szereplőivel (szülők és más megfelelő felnőttek, szakemberek)

A kézikönyvet és a gyakorlati útmutatót úgy állítottuk össze, hogy az ne csak száraz szakmai anyag legyen, hanem a gyakorlatban alkalmazható, hasznos tippet adjon a védencekkel való kapcsolatfelvételhez, kommunikációhoz, az „értő figyelemhez”, a gyermek legfőbb érdekeinek felméréséhez és érvényesítéséhez.

A kézikönyv elérhető itt: https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/A_gyermekek_vedelemhez_valo_joga_Ugyvedi_kezikonyv_final.pdf

A gyakorlati útmutató elérhető itt: https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/A_gyermekek_vedelemhez_valo_joga_gyakorlati_utmutato_2_oldal-1.pdf

A képzéshez szívesen biztosít szakmai háttéranyagot és módszertani segítséget a Magyar Helsinki Bizottság.

A képzési anyag kommunikációs része nemcsak a fiatalok terheltek, hanem bármely védenc esetében hasznos ismereteket nyújt.

Ezt a projektet az Európai Unió Jogok, esélyegyenlőség és állampolgárság (REC) programja támogatta.